

ERDÉLYI GAZDA

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(Irodája: Kolozsvár, Petőfi-utca 7. szám, földszint. Telefon: 158. szám. Levélcím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. Sürgönycím: Erdélyi Gazda, Kolozsvár.)

Célja: Az erdélyrészi gazdaközönség támogatása minden beszerzési és eladási ügyet alkalmával, evégből:

Elvállal gazdaktól jövő megbízásokat minden mezőgazdasági termény, állat stb. eladására, valamint bármely mezőgazdasági gép, anyag, vagy szükséglet beszerzésére.

Nagy súlyt helyez arra, hogy a gazdaközönséget a legjobb minőségű vetőmagokkal ellássa.

Birtokeladás és vétel, jelzálog, biztosítás és más, birtokosokat érdeklő ügyletekben, tájékoztató, közvetítőül, esetleg megbízottként működik.

Gazdákkal szemben eljárásaiért és ténykedéseikért, munkadíjat fel nem számít.

A társaság gazda-feleinek minden megbízás, vagy ügylet alkalmából a legmagasabb kedvezményeket nyújtja.

Levélbeli, sürgönyi, telefon, vagy személyes tudakozódásra a társaság azonnal díjmentes kimerítő választ és felvilágosítást ad.

Tiszta jövedelméből az Erdélyi Gazdasági Egyletnek és az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek, azok nyugdíjalapjai javára 5-5%-ot ad.

Ezen intézménnyel kapcsolatban fennáll és ugyanott mindenkor megtekinthető az

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIÁLLITÁSA,
(mintaraktár)

melynek keretében a legelsőrangú hazai szolid gyárak összes készítménye látható.

576

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

(969.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

Restitutions fluid

Cs és szab. mosóvíz lovak részére.
1 üveg ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő- és utóerősítől, liczomoknál, inak merevségénél stb., az idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a tenli védjeggyel valódi. Kapható Austr. — Magyarországon valamennyi gyógyszerárúban és gyógyszerkereskedésben. Forráskút. Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész, Kornoburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K
Alapítványok	1268.080— K
Tartalékok	111.053-60 K

Összesen 1,779.133-60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetési dijak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A magyar gazda küzdelme a létért. I. <i>Dióssy Imre.</i>	25
Mezőgazdasági közigazgatásunk.	26
Miért drágább a tojás télen? <i>Geltch Lajos.</i>	27
A zsurló és annak irtása. <i>Krenedits Ödön.</i>	28
Törvényhozás és kormányzati intézkedések Romániában. <i>Gaal Gyula.</i>	29
Kisebbszakközlemények.	30
Háztartás.	30
Egyleti élet:	
Az Erdélyi Gazdasági Egylet. igazgató-vál. ülése.	31
Vegyes közlemények	31
Erdélyi piaciár- és terméstudósítások.	32
Hirdetések.	

A magyar gazda küzdelme a létért.

Irta: **Dióssy Imre.**

I.

Annyira elcsépelte frázis, annyira elkopottatott téma, hogy sok gazda alig fogja talán érdemesnek tartani arra, hogy végig fusson szemeivel rajta. Hiszen tudja ő azt igen jól, jobban mint bárki más, hogy krízissel küzdünk, mit irnak még a lapok is, melyeknek szerinte az a rendeltetése, hogy az olvasót szórakoztassák és pár percig feledtessék vele a rideg valót. Ha én mindezek dacára ez igénytelen sorokat közlathatok, nem az a célom, hogy a jó tanácsos szolgálok számát egygyel szaporítsam, ebben nincs hiány az országban, de a jó tanácsot követők számát akarom szaporítani, ha ugyan lehetne, mert meg vagyok győződve, hogy a magyar gazdák helyzete nem olyan kétségbeesztő, mint a minőnek látszik s erős reményem az, hogy a bennünket minden oldalról fenyegető vihart szerencsésen fogjuk kiállhatni, szerencsésebben, mint bármely szomszédunk nyugat felé.

Igaz ugyan, hogy ezen állításommal sokat mondtam, de az legyen e soroknak feladata, bizonyítani, hogy állításom nem légből kapott, alaptalan szószaporítás és hogy nem vagyok hijjával a bizonyítékoknak, melyekkel merésznek látszó állításomat támogassam.

Fejtegessük előbb a jelen helyzetet! Hogy a buza ára példátlanul alacsony, ezt nem kell bizonygatni, hogy a buza ára jelenképpen emelkedni nem fog, azt is biztosra vehetjük, hogy a tengerentúli országok: Amerika, India, Ausztrália, no meg keleti szomszédaink is annyira előzönlük olcsó búzával a piacot, hogy arra nincs mit számítanunk, hogy a buzaár emelkedni fog, sőt az ellenkezőre lehetünk elkészülve.

Az azonban, hogy az árhanyatlás továbbá nagyobb mérvet öltessen, nagyon valószínű. Az amerikai, indiai stb. gazdának is csak kell élnie, olcsóbban pedig már nem adhatja terményét mint most, s az olcsó szállítás is azon a ponton áll, hogy még nevezetesen olcsóbbá nem lehet, hiszen a mint a hajónak a gépe is szentet eszik, a legénységet tisztet is csak kell fizetni s bármennyire veszedelmes versenytársaink is a yankee és az angol colonista, annyira még sem mennek, hogy pénzáldozatok árán igyekezzenek tönkre tenni az európai buzaárat és gazdát s azt a búzát, mely nekik loco Liverpool 7 ft 80 krajcárba kerül, nem fogják 6 frtéért elvesztegetni (1 kvarter = 290 l. ára 29-32 shilling = 50 kr. aranyban) továbbá ha még annyi buzaártermelésre alkalmas terület van is az említett helyeken, azokat mégis megszántani, bevetni, kicsépelni és a legelső vasúthoz vagy kikötőhöz szállítani kell, s ez éppen nem olcsó sem Amerikában, sem Indiában,

sem pedig a többi ritka népességű világ-részekben.

S mi a 8 frtos buzaárak mellett még mindig létezhünk, ha sikerül oda jutnunk, hogy az ország átlagos buzaártermése egy hektáron ne 9-82 hl. legyen, mint az utolsó tíz évi átlag, de kétszer vagy háromszor annyi. Számításom szerint egy hold buzaártermés összes költségei 54 frtra runak, így a buza métermázsáját 7 frttal számítva, mint az e vidéken kél, legalább is 8 q. búzát kell termelnünk, hogy saját költségeinkhez jussunk. Aki kevesebbet termel, az olcsóbban kénytelen adni búzáját, mint a mennyibe neki magának került, de aki a költségek nevezetesebb emelése nélkül kétszerannyit termel egy holdon, az még akkor is nyereséggel adhat tul rajta, ha a buza ára még lejjebb szállana, a mi azonban nem valószínű.

Most tehát csak az a kérdés, van-e kilátásunk arra, hogy földjeink termőereje annyira fokozható, miszerint a buzaártermelés ismét jövedelmezővé váljék.

S erre azt a határozott választ adhatom, hogy nálunk, hol az átlagtermés oly alacsony, sokkal nagyobb a kilátás erre, mint nyugati szomszédainknál, kik 26-0 hl.-ig emelkedő átlagterméssel a termelhető maximumot vagy már igen megközelítették, vagy talán el is érték.

Hogy ezek nagy átlagtermésük mellett nem boldogulhatnak, annak oka azon nagy regieban keresendő, a melylyel dolgoznak; egy jeles francia gazdasági író egy hektár buzaártermés költségét 400 frankra (kerekszámmal 200 frtra) teszi, ebből egy kat. holdra 230 frt. (115 frt) esik, tehát sokkal több, mint a mit minálunk számítunk.

Nézetem szerint a buza legfőbb terményünk kell, hogy maradjon a jövőre is, a buzaártermelést mással helyettesíteni lehetetlen.

Országunk jövőjének tehát a buzaártermelés jövedelmezővé tétele a sarkpontja s erre kell törekedni minden termelőnek. Miután pedig a mezőgazdaságunk adja az állami vérkeringéshez a legtöbb képzőanyagot, ezt első sorban szociális kérdésnek és csak másodsorban lehet a gazdák kérdésének tekinteni, és pedig olyan sürgős kérdésnek, melyet minden késedelem nélkül meg kell oldani, mert minden késedelem a legnagyobb veszélyt rejti magában.

Országos dolgok országos intézkedéseket, európai kérdések európai intézkedéseket követelnek, tökéletesen helyes volt annak idején internationalis gazdakongressust hívni össze, azonban ennek eredményét tulbecsülni nem szabad. A közös intézkedésektől még akkor sem várhatnánk feltűnőbb eredményt, ha azok egészen kívánataink szerint, s a lehető legrövidebb idő alatt létesítették.

Francia és Németországra már vámot ve-

Lóher- és lucerna-

•• magvakért a ••

legmagasabb árakat

fizeti

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI., Andrassy-út 23. szám.

Nagy minták a mennyiség megjelölésével a fenti céghez küldendők.

Teljes áron vásárol **LUCERNA, LÓHERE** és mindennemű

TAKARMÁNYMAGVAKAT

532. I.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31-ik szám.

Szállít, illetőleg berendez teigazdasági és takarmánykészítő gépeket, tej és takarmánykamrákat, világítási és szivattyutelepeket.

Legelőnyösebb feltételek mellett értékesít mindennemű

GABONAFÉLÉT, SZESZT, és szállít **ERŐTAKARMÁNYOKAT**

Legajánlatosabb forrás mindennemű gazdasági anyag és eszköz beszerzésére.

Alapszabályait és árjegyzékét kívánatra azonnal megküldi.

tettek a behozott gabonára anélkül, hogy ezáltal a buzaárát nevezetesebb mértékben feljebb emelniök sikerült volna úgy, hogy éppen nem állunk egyedül, ha azon nézetünket kockáztatjuk, hogy a gabona vámoktól nem lehet várni bajaink orvoslását nekünk egyedüli utunk, a melyen haladva még boldogulhatunk, a termések nagyobbítása és az előállítási költségek alább szállítása.

Hogy azonban a félreértésekre egyáltalán ne adjak alkalmat, ki kell jelentenem, hogy itt nem a holdankinti termelési költségek le szállításáról lehet szó, hanem a termés hektoliterjére eső költségek redukálásáról. A holdankinti költséget nationalis alapon fokozni kell, de olyan módon, hogy általa a termés még nagyobb mértékben emelkedjék. Ha pedig ez előbbi felfeetés áll, s e fölött azt hiszem, vitatkozni is alig lehet; akkor ennek szükségképpen folyamánya, hogy a bekövetkezett versenyharcban, a reánk nehezedett krízisben a gazda jórészt maga magára van utalva, s az ország boldogulása egyedül csak attól függ miképen sikerül az egyes gazdáknak terméseiket az átlag fölé emelni, segílyt ezen élet-halál harcban senkitől sem várhatunk, mint egyedül és kizárólag magunktól.

Ha ezt nem tesszük, oda jutunk, a hová Olaszország, hol a földmivelő már nem birtokos is egyszersmind; ahova Anglia, hol nem igen lehet mást mint bérlőt találni többé, ahova Svájc, hol a városi kereskedők a földbirtokosok.

Ez pedig egyértelmű volna a hazánk főoszlopát képező földbirtokos osztálynak és talán magának az országnak tönkretételével. Erről van szó e kérdésben!

Ezt megakadályozni nemcsak magunk; de hazánk iránti kötelességünk! Mert ha e harcban elesünk, az nagyobb csapás lesz az országra, mint Mohács, Várna, vagy Világos, mert míg ez óriási — mondhatnók physikai csapásokat kipihente a nemzet, a kapott súlyos sebek beforrottak, a finantiális romlás elől nincs menekvés és örök rabszolgái leszünk azoknak, kiket gyűlölünk, a szabadulásnak legkisebb reménye nélkül.

Valóságos létérti küzdelem ez, melyet többé nem személyes bátorsággal, nem karddal és ágyúval, de kitartó munkával, intelligenciával, takarékosággal kell kivivnunk. Pedig nem titkolhatjuk el aggályainkat a miatt, hogy nagyon rosszul szervezkedünk és nagyon rosszul indítottuk meg részünkről a csatározást.

Kiadva évek óta a jelszó, hogy a gabonatermelést némileg meg kell szorítani és csakis azon földeken termeljünk gabonát, a melyeken a gabona jól megterem s a búzával bevetett terület 1869-től 1884 ig nem kevesebb, mint 801.166 Ha.-ral, tehát több mint 1 $\frac{1}{2}$ millió kat. holddal szaporított, sürgették a kapás növények nagyobb felkarolását, s a következő évek, a kapásnövényeknek szánt terület 41000 Ha.-ral, mintegy 70000 holddal apadt, szaporítsuk az állatlétszámot, a következő évek, hogy míg a juhállományunk 4—5 millióval, 32%-al apadt, a szarvasmarha létszám semmivel sem gyarapodott. És hogy állunk most 18 év eltelté után?! Majdnem csak úgy, mint ezelőtt 18 évvel, nem fordítunk kellő gondot sem földjeink okszerű rendszeres művelésére, annál kevésbé az állattenyésztésre,

úgyiszlva könnyelmű gazdasági rendszert vezetünk.

A ki akarja a célt, annak akarnia kell az eszközöket is! Ez alól nincs kivétel, a halogatásra többet már nincs idő. előre és előre! kibujni sem lehet alóla semmiképen, azért szerény nézetem szerint nem marad más hátra, mint teljes erőnket megfeszíteni és vállvetve szembeszállani.

Melyek azok a fegyverek, melyeket e vérnélküli harcban használhatunk? Ez az, a mire nézve tisztába kell jönnünk.

A fokozott gazdasági szakértelem első sorban említendő, mert ez adhatja meg reális alapját a további céltudatos eljárásnak, egyedül ez képesíthet bennünket arra, hogy célunk elérésére a legmegfelelőbb időben a legmegfelelőbb eszközöket használhassuk. Ezt megadni hivatvák a különböző foku gazdasági intézetek, vándortanárok, a mezőgazdasági irodalom, főleg szaklapok és a gazdasági egyesületek. Gazdasági intézeteinkről nem sok a mondani valóm, elég jól látogatják őket, bár nem az az osztály, a kinek leginkább kellene látogatni — a földbirtokosok és bérlők, hanem inkább a szolgálatot keresők; itt kivételt teszek azok közt (birtokosokat érve), kik nagy uradalmakkal rendelkeznek, mert azok elegendő tisztet tartanak, tartoznak igazgatót tartani, ki a gazdaság összes ügyeit földesura helyett vezeti. De hány oly birtokos van, ki egy tisztet tart, az a tiszt minden tekintetben megállja a helyét, de a birtokos kiköti magának azt, hogy a feltétlen rendelkezést kezéből ki nem engedi; ő ad utasításokat a tisztnek és ezen utasítások a szakértelem hiányában eredő földesúrtól oly furán szoktak nagyobb részt kiütni, hogy a legutolsó béres is kacagja a fonákul eszközölt rendelkezéseket és a végén ki az oka, ha baj van, hogy valami nem jól ütött ki: a gazdatiszt, igen uraim a gazdatiszt! Ez a bűnbak, ez az áldozat. Szomorú való az, hogy nagyon sok elbizakodott birtokos van az országban, a kiti sért az, hogy ha az ő tisztje szép eredményeket tud egyes gazdasági dolgokban elérni, hogy azt a tisztje szorgalmának és értelmes szaktudásának betudja, azt ő magának tulajdonítja el, ő kérkedik vele, hogy ezt így tette, azt úgy tette, a dicsőség természetesen az övé. Ez nem túlzás, ez nem rágalmozás, de igenis világos kézzel fogható tény, újjal tudnék számtalan ily esetre rámutatni. Visszatérve a gazdasági irodalomra, mit látunk ott?

Gazdasági irodalmunk pang, a mi annál figyelemreméltóbb, mert a magyar irodalomnak általában véve a gazdaközönség a főszlopa, a gazdasági irodalomról azonban ezt éppen nem mondhatjuk, 6—8 sőt 10 évre is van szükség, míg egy különben a színvonalon álló derekas gazdasági munkának 800—1000 példánya vevőre talál. Az írótól nem lehet azt kívánni, hogy munkájára még rá is fizessen, így aztán subvenció nélkül alig jelen meg valami, hacsak nem természettudományi társulat, a Földművelési Miniszterium, Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában s az ily pártfogás alatt megjelent munkák kelendősege nagyon, de nagyon gyenge. Dicséretes kivételt képez az Erdélyi Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalata is, mely igen szép számú aláíróval indult meg, szivemből kívánom azonban, hogy az eddig megjelent s ezentűl megjelenő derék munkákat ne csak megvegye,

de olvassa, tanulmányozza és hasznára fordítsa minden gazda, mert ezek a versenyharcban az ostromágyuk.

Ha ezen hasonlat talál, akkor a hirlap-irodalmat a kézi fegyverekhez hasonlíthatjuk; ezek száma ellen azután már nem lehet panasza, csak kifogás, azon szempontból indulván ki: bár lenne inkább sokkal kevesebb, de sokkal jobb gazdasági lapunk.

Különösebben helytelennek tartom, hogy a legtöbb kicsiny gazdasági egyesületnek is, csaknem egyedüli tevékenysége egy a jobbésönállóbb lapokon tengődő, kétes értékű s többnyire nem a nép számára szerkesztett gazdasági közlöny, ez nyeli el legtöbb esetben az állami subventió legnagyobb részét.

Nézetem szerint sokkal jobb volna a központban egy valóban kitűnő erők által támogatott gazdasági néplapot szerkeszteni s azt különböző egyleteknek tagjaik számára képest megküldeni, mint ezt a kis Würtemberg teszi, ilyen módon egy kitűnően szerkesztett népszerű lapot lehetne létesíteni, mely körül kellő tiszteletdíj mellett szívesen csoportosulnának a gazdasági írók, az egyesületek arra volnának utasítandók, hogy csak egy szigorú értelemben vett egyesületi értesítőt és egy az egyesület működését elő tüntető évi jelentést adjanak ki.

(Folytatjuk.)

Mezőgazdasági közigazgatásunk.

Csak egy futólagos pillantást kell vetnünk a mezőgazdasági tevékenységet és igazgatást intéző törvények és szabályrendeletek összességére, melyek a mezőgazdaság elemeivel, állattenyésztéssel, az erdők, vizek és mindenféle termelési ágak használatával és kezelésével foglalkoznak s megértjük azt a rendkívüli elfoglaltságot és széles körű tevékenységet, mely az 1889. évi XVIII. t.-cikkkel újja szervezett m. kir. földművelésügyi kormányzatra hárul. Már eddigelé is 25 törvény végrehajtása tartozik hatáskörébe ugymint: 1. erdőtörvény (1879: XXXI. t.-c.), 2. a filoxera (vastatrix) terjedése ellen teendő óvintézkedésről szóló törvény (1883: XVII. t.-c.), 3. a vadászatról (1883: XX. t.-c.), 4. a vízjogról (1885: XXIII. t.-c.), 5. a selyemtenyésztés védelméről (1885: XXV. t.-c.), 6. az állategészségügy rendezéséről (1888: VII. t.-c.), 7. a halászatról (1888: XIX. t.-c.), 8. a ragadós tüdőlob kiirtásáról (1893: II. és 1897: X. t.-c.), 9. a mesterséges borok készítését és forgalmába hozatalát tilalmazó (1893: XXIII. t.-c.), 10. a telepítésről (1894: V. t.-c.), 11. a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről (1894: XII. t.-c.), 12. a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról (1895: XLVI. t.-c.), 13. a munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozását korlátozó törvény (1898: II. t.-c.) 14. a községi és némely más erdők és kopár területek állami kezeléséről, továbbá a közbirtokosságok és a volt urbéreszek osztatlan tulajdonában levő, közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyvitelének szabályozásáról (1898: XIX. t.-c.), 15. a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről (1898. évi XXIII. t.-c.), 16. a vízi munkálatokról, az út és vasútépítésnél alkalmazott napszámosokról és munkásokról (1899: XLI. t.-c.), 17. a gazdasági munkavállalkozókról és segédmunká-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzalogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktáral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

sokról (1899: XLII. t. c.). 18. a gazdasági munkás és cselédségélypenztárról (1900: XVI. t. c. és 1902: XIV. t. c.), 19. az állatorvosi közszolgálat államosításáról (1900: XVII. t. c.), 20. a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony szabályozását tárgyaló törvény (1900: XXVII. t. c.), 21. az erdőmunkásokról (1900: XXVIII. t. c.), 22. a dohánytermelők és dohánykertészek közötti jogviszony szabályozásáról (1900: XXIX. t. c.), 23. a közérdekű öntöző csatornák létesítéséről (1900: XXX. t. c.) Ezekhez képest a földművelésügyi m. kir. miniszterium ügyköre magában foglalja az összes földművelési és mezőgazdasági ügyekre vonatkozó intézkedéseket, melyeknek főbb ágai: erdészet, állattenyésztés, állategészségügy, vízjog, vízszabályozás, ármentesítés, mezei munkásügy, mezőrendőrség, szőlészet, borászat, halászat, talajjavítás, telepítés, földbirtok feldarabolási igazgatás és mezőgazdasági szakoktatás.

A mezőgazdasági közigazgatás ezen nagy terjedelmű indította arra a földművelésügyi minisztert, hogy a mezőgazdasági közigazgatásról egy oly könyvet készíttessen, melyből a közigazgatás közegei a mezőgazdasági igazgatás körébe eső tennivalókat alaposan megismerhetik, a mely könyv ekként tehát alkalmas eszközzé válhat nemcsak arra, hogy maguk e közegek rendszeres tájékoztatást szerezzenek a tennivalók felől, de arra is, hogy annak útmutatásai nyomán fölvilágosítsák, tanácsos szolgálhassanak az érdekelt közönségnek, mely a mezőgazdasági igazgatás körébe eső dolgokban is méltán s joggal számít a közigazgatási tényezők jóakarátú támogatására. A 747 oldal terjedelmű könyv a következő főbb fejezetekre oszlik: Mezőgazdaság és mezőrendőrség: (Földbirtok gazdasági használatáról, Legeltetéséről); Állattenyésztés: (Lótenyésztés, m. kir. állami lótenyésztési intézetek szervezete és tenyésztési irányja, Kerületi állattenyésztési kir. felügyelőségek, stb., Állami mén-telepek állományából kor folytán kisorsolt ménnek, A földművelésügyi miniszter által kedvezményes áron részletfizetés mellett, avagy teljesen díjtalanul engedélyezett községi ménnek, Köztenyésztésre szánt magánménnek, Állami segélyek, Az állam mén- és méncsikó vásárlásai, A hadsereg lóbeszerzése, Törvényhozási intézkedések a lótenyésztés érdekében, Lovaknak hazai tenyésztőink részéről igényelhető kedvezményes vasuti szállítása); A szarvasmarhatenyésztés: (Törvényhozási rendelkezések. Kormányhozási intézkedések, állami támogatás); Sertés-, juh-, és baromfitenyésztés; A havasi gazdaság; Tejgazdaság; Birtokhatár megjelölés; Mezei közös dűlőutakról; Fatenyésztés; Gyümölcsstermelés: (A fatenyésztés és gyümölcsstermelés fontossága, Községi faiskolák, Községi faiskolák felügyelete, A faiskolák és gyümölcsstermelés támogatására szolgáló kormányintézkedések); A kártékony állatok és növények irtásáról s a hasznos állatok oltalmazásáról; A hegyközségekéről stb. 2. Mezőgazdasági termények és cikkek védelme. 3. Erdőgazdaság. 4. Állategészségügy. 5. Vadászat. 6. Halászat. 7. Méhészet. 8. Selyemtenyésztés. 9. Szőlőművelés és borászat: (A szőlőművelés közigazdasági fontossága, A filoxera terjedése elleni óvintézkedések stb., Amerikai szőlőfajtákkal való védekezés, Szőlővessző- és szőlőoltvány üzleti szokások, Szőlőfelújítási kölcsönök, Homokszőlőművelés, A szőlőre vonatkozó árkedvezmények, A szőlődézsma megváltására s a

dézsma-váltási tartozás lerovására vonatkozó törvények és rendeletek, A borértékesítés előmozdítására szolgáló intézmények, Pinceszövetkezetek, A magy. kir. orsz. központi mintapince, A mesterséges borok készítésének és forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló törvény). 10. A vízjogról. 11. Gazdasági munkás ügyekről. 12. Birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyok szabályozásáról. 13. Szövetkezeti és biztosítási ügyek. 14. Magyarország gazdasági oktatása részletezve s ezenkívül: Lelkeszek és tanítók gazdasági kiképzése, A téli gazdasági iskolák, Tanítók gazdasági kiképzése, Gazdasági vándortanárok, Népies gazdasági előadások, Mezőgazdasági háziipar, Kiszegzők tanulmányútja, Tejgazdasági szakoktatás, Kertészképző hároméves tanfolyam, Kertészsegédek egy éves tanfolyama, Az állami kertész-munkás-iskola szervezete, Méhészeti szakoktatás, Szőlőszeti és borászati szakoktatás, Felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam, Vincellériskolák, Pincemesteri tanfolyam, Szőlőszeti és borászati felügyelők, Szőlőszeti munkavezetők, Rendszeres szőlőművelés-tanfolyamok, Időleges tanfolyamok, Szőlő- és borgazdasági tanfolyamok a néptanítók részére. 15. Mezőgazdasági kísérletügy: (M. kir. orsz. kémiai intézet és központi vegy-kísérleti állomás, M. kir. vegy-kísérleti állomások, M. kir. vetőmagvizsgáló állomások, M. kir. gépkísérleti állomás, M. kir. növénytermelési kísérleti állomás, M. kir. dohánytermelési kísérleti állomás, M. kir. állatleltani és takarmányozási kísérleti állomás, M. kir. rovar-tani állomás, stb.) 16. Általános érdekű tudományos intézetek. 17. A mezőgazdaság különböző ágait szolgáló intézkedések: (A mintaparaszttgazdaságok, Vetőmagvak terjesztése, Védekezés a jégverés ellen, Marhasó árulás, A gazdasági iparágaknak adandó állami kedvezmények). 18. Mezőgazdasági szeszgyártás. 19. Mezőgazdasági érdekképviselés. 20. A hegyvidéki miniszteri kirendeltség. Végül a függelékben pedig szól: A közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről: (Felebezés, Felülvizsgálat stb., Felebbviteli határidő, Igazolás, Ujrafelvétel, Hatósági felebbvitel, Közigazgatási bírósági ügyek) és a Rendőri büntető bíraskodásról.

A könyv szerkesztésének nagy munkáját Lestyánszky Sándor miniszteri tanácsos vezetésével Lékky István miniszteri titkár végezte. A könyv bolti ára csak 2 korona, de a lelkészek, tanítók, jegyzők 1 (egy) koronáért is megkaphatják, ha ezen összeget a m. kir. földművelésügyi miniszterium címére postalványon beküldik.

Lehetetlen itt felsorolni azt a nagyszabású programot, melyet a földművelésügyi miniszter megbízásából összeállított munka mezőgazdasági közigazgatásunk mintaszerűvé tételére elénk tár, hiszen egymaga a tartalomjegyzéke is 42 oldalt tölt be — ez alkalommal csak egyes lényegesebb pontokat említtünk föl, hogy a mű szükséges voltát olvasóink felismerve, azt míg a készlet tart, megszerezni igyekezzenek. Mutatványul álljon itt azonban a műből egy lap, mely a munkásember otthonáról és a gazdasági háziiparról szól és azt mondja, hogy: „A munkás, a kinek lakása igazán otthon, vágyaiban, érzelmeiben, gondolataiban soha se lesz lakostársai közt idegen. A munkás otthonát vonzóvá, szívélyessé tenni tehát oly feladat, melyből a magarészét az előljárónak is ki kell vennie. Igyekezzenek az előljáró a munkásnépet

rákapatni azokra a gazdasági mellékfoglalkozásokra, a melyek a mellett, hogy anyagi haszonnal is járnak, megenyhítik a napról-napra való bérmunka ridegségét. Ha a munkás a maga kis méhesével bajlódik, ha a maga ültette fák virágzását láthatja, ha a maga faragta kis padon üldögelhet, nyugodtabb, megelégedettebb lesz a kis otthon s vonzóbb, a honnan nem vágyik el a korcsmába, vagy a tétlen, dologtalan csoportjába a családfő s nem vesz vándorbotot a kezébe. Lehetetlen itt felsorolni hányféle, mennyi fajta hasznót-hajtó foglalkozást üzhet a gazdasági munkás akkor, mikor a tulajdonképpen nagy gazdasági munkának szünete van. Azt se lehet itt megmondani, hogy hol, melyik munkára kell ezek közül a népet rászoktatni. Itt talán a kosárkötés, amott a cirokszalma, gyékényfeldolgozás, a fafaragás, máshol a méhészkedés, kertészet, zöldségtermelés, avagy a selyemtenyésztés, a gyógyfűszedés az, a mi számbavehető tőke nélkül is hasznót hajt. Tudni kell, minek hol van piaca, mit melyik időszakban legérdekesebb eladni, miből van az országban sok, miből van kevés; ezért annak, a ki valamely gazdasági mellékfoglalkozást meg akar honosítani, tájékozást kell szereznie annak minden részlete felől. Az előljáró tisztába jöven azzal, hogy az ő községében milyen munkára van meg az anyag s a hajlandóság, lépjen érintkezésbe a gazdasági egylettel, vagy a földművelésügyi miniszterium szakembereivel. Ne gondolja senki, hogy kérdőlevelére nem kap szíves választ; a jóakaratu, buzgó előljárónak kész örömmel sietnek támogatására!

Miért drágább a tojás télen?

A tojás nemcsak, hogy izletes étel, de tápláló, sőt gyógyerővel is bír, minélfogva nélkülözhetlen cikket képez úgy a fejedelmi, mint a legkisebb háztartásokban is. Télen reá van az ember útvalva arra, hogy a test melegének fentartása céljából táplálóból eledelkel éljen. Sajnos, hogy így csak a tehetősebb élhet, a szegény ember a pálinkában véli feltalálni melegítőjét. Télen a sok jaur, mulatság, bál, stb. mind-mind megköveteli, hogy tojás, a szakács és cukrász-művészet felfarangjaival — szemet, száját és inyet csiklandozóan — megkésztve, több fogyasztassék el, mint a többi évszakokban együttvéve.

De a tojásszükséglet és kereslet nagy, a kínálat azonban csekély.

Kevés a tojás. A tyúk a téli hónapokban nem tojnak, minélfogva a kereslet fedezésének legnagyobb része a télire eltett, tehát apadt — úgynevezett meszezt — tojásból kerül ki. Hogy mi a különbség a meszezt és a friss tojás között, azt minden gazdaszszony s különösen minden cukrász nagyon jól tudja.

Télen tehát nem tojnak a tyúkok, nem akarják tudomásul venni a jourokat, hanem beszüntetik a tojásfolyamatot — sok gazdaszszony bossúságára — épp azon időben, midőn több tojásra volna szükség, mint bármikor. Hivatkozom a december havi kemény fagyokra, midőn a hőmérő heteken át 15–20 fok között, sőt azon alól is mutatott és kérdelem, hogy vajon létezik-e gazdaság, mely nem volt — s talán még mai napig is van — tojás és különösen friss tojás szűkében?

Hogy télen is friss tojások birtokában

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

legyünk, mindenesetre van módja. Rég ismeretes már és meg is teheti ezt, de csakis a módosabb gazda, hogy télen baromfiat meleg helyen változtat mag, növényi, ásványi és állati táplálékkal bőven tartja. De eltekintve, attól, hogy az ily módon nyert friss tojás mennyibe kerül, a meleg helyen való tartásnak nagy veszedelme a tavaszi átmenetnél mutatkozik, midőn is a meleg helyen kitelelt baromfit, a különféle fertőző betegség, melyre oly nagy hajlandósággal bír — meg szokta tizedelni, ha ugyan el nem viszi mind.

A teremtő bölcsesége gondoskodott a szárnyasokról, hogy a zord téli időjárást kiállják, adván nekik télire dúsabb, tömöttebb tollazatot. Ne kényeztessük el tehát a baromfit a meleg óllal, azért a pár friss, de nagyon is drágán megfizetett tojásért. Amerikában, hol a baromfitenyésztés magas színvonalon áll, a tenyésztők meleg óllal nem kényeztetik el a baromfit, de ügyesen bírják a tenyészanyagot olyképp irányítani, hogy a téli hónapokra 5—6 hónapos jércékkel állandóan és bőven legyenek ellátva, mely esetben ezek — ha a téli időjárás nem nagyon zord — kevés gondozás mellett, állandóan ellátják a gazdaságot friss tojással.

Igy kellene itt nálunk is minden gazdának s különösen minden parasztagdának gazdálkodni, hogy előnyösen bírná kihasználni azt, hogy most a tojásnak kétszer, sőt háromszor akkora az ára. Nem kell attól félni, hogy beállna azon helyzet télen, hogy a kínálat nagyobb lenne a keresletnél. Mindenesetre, ha a tél kivételesen olyan zord, mint december havában volt, akkor a jércék se tojnak, sőt a melyik tojt is, gyorsan beszünteti a tojást. Ez esetben hiába való minden okoskodásunk, mivel itt már egy bizonyos természeti törvénnyel állunk szemben. Minden madár akkor kezd tojni, mikor fiának kikelésére és felnevelésére alkalmas az időjárás és a viszonyok. Így a tyúk sem számunkra tojja tojásait, de tojik azon titokzatos és hatalmas erő befolyása alatt, mely kényszeríti őt arra, hogy fájának fentartásáról gondoskodjék. Hogy a nem éppen alkalmas időjárásban is tojik a tyúk és egyes egyedek 200, sőt ennél több tojást is raknak évente — mit semmiféle más szárnyasnál nem találunk — mindenesetre tudományos szempontból természetellenesnek veendő és kétségtelenül legfontosabb következménye a domesticációnak, a miből kifolyólag a tyúk az egész föld kerekén a legnélkülözhetlenebb házi állatok egyikévé lett. Tehát nem a mi számunkra tojja a tyúk tojásait, mi csak mint hatalmasabb és erősebb elveszszük tőle és saját céljainkra — még pedig fontos célra — a táplálkozásra, tehát a megélhetésre fordítjuk. Ha valami körülmény folytan a tyúk is és a tojása is egyszerre elpusztulna a földről, bizony ezt az emberiség nagyon is megérezné. Ugyan már a vegytani tudomány és különféle gépek segítségével az emberi elme — vagy még inkább az élelmesség — már azt is kitalálta, hogy a tojást is lehetséges hamisítani. Hogy az ilyen hamisított tojásnak az ize nem lehet olyan, mint a valódié és tulajdonsága sem, hogy abból csirke keljen ki, az magától érthető. Mert azt kitalálni, hogy mesterséges tojásba miképp csempészhető be egy mesterséges, de épp oly titokzatos életenergia, melyből 21 nap alatt — a meleg behatása

következtében — csirke bujjék elő, soha, vagy ha igen, hát majd megmérhetlen idők múlva, csak azután leend lehetséges, ha előbb kipattan azon nagy titok, hogy vajjon mi volt meg előbb: *a csirke-e, vagy a tojás?*

Geltch Lajos.

A zsurló és annak irtása.

A zsurlófélék (equisetaceae), a melyek hajdan a kalamiteszek családjának gyűjtőneve alatt hatalmas őserdőket képeztek, ma pedig a kőszénréteg legnagyobb részét alkotják, hajdani nagyságukat elvesztették ugyan alakilag, de erejük szívóssága és a hatalomvágy ma is él a maradékokban; mert éppen úgy, mint hajdan az egyik földsaroktól a másikig a maguk részére hódították volt az egész szárazföldet: ma is ahol megvetik gyökereiket, szemlátomást hódítják a tért az egyéb növényzet elől és alkalmas talajon, nem nyugosznak addig, míg azt teljesen hatalmukba nem kerítették.

Ilyen alkalmas talaj számukra az oly mezőség és rét, mely nedves, mocsáros helyeken fekszik. Különösen szereti a homokos, agyagos földet, kivált ha a homokréteg felül s az agygréteg alul fekszik s az utóbbi nem bocsájtván magán át a vizet, az a homokot folyton nedvesen tartja.

Különféle fajai közül, melyeknek mind-egyike kisebb-nagyobb mértékben kovasav tartalmu s az állatokra mérgező hatással bír: a földművest leginkább a mezei zsurló (equisetum avernse), melyet a magyar nép békarokka és bábaguzsaly név alatt is ismer és a sokkal nagyobb fajta mocsári zsurló (equisetum palustre) érdekli.

Mindkettő igen ártalmas az állatokra nézve és erős hasmenést okoz náluk.

Különösen mérges természetű a mocsári zsurló, elannyira, hogy a legelésző marha ösztönyszerűleg és félve kerül.

Mindennek dacára, nem kerülhető el néha, hogy a széna közé ne elegyedjék.

Az ily szénát nyersen feleltetni egyáltalán nem szabad; de nem is fogja megenni, sem a ló, sem a szarvasmarha. Hanem ki kell azt teljesen szárítani, sőt legjobb szecskának megvágni, mert így kevésbé ártalmas.

Szárított szénában háromszázalék, szecskában ötszázalék zsurlófű nem ártalmas a marhának; de ha többet tartalmaz a széna vagy szecska, akkor élvezete után azonnal neáll a kisebb-nagyobb fokú hasmenés és a tehéntelege veszt tejelőképességéből, még pedig elannyira, hogy teje több, mint a felényire leapad és az állat napról-napra soványodik.

De nemcsak a tej mennyiségére, hanem annak minőségére is igen nagy befolyással van a zsurló, amennyiben az ilyen tejből vajjat köpülni, szinte képtelenséggel határos.

A juhállománynak legkevésbé ártalmas, sőt néha keresi is a juhféle és szivesen legelész belőle; de bizonyosak lehetünk felőle, hogy csupán gyógyszerül használja azt, épen úgy, mint a kutya a füvet.

Fentieket fontolóra véve, azonnal beláthatjuk, mily föltötte káros növény a zsurló a gazdára nézve, ha egy-egy nedves rétvén elszaporodik. S annál kellemetlenebb, mert szinte kiirthatatlan, kivált a réa nézve kedvező talajban.

Irtására legcélszerűbbnek tartják a drágnagt, vagyis a talaj alagcsővezését.

A szer magában véve, mint a leghatásosabb és legtermészetesebb, önkényt kínálkozik, mert hiszen ha megvonjuk a talajtól a vizet, úgy megvontuk a zsurlótól az életfeltételt.

És ime, a gyakorlat e részben mégis számtalan esetben meghazudtolja az elméletet s ez nagyon természetes, ha meggondoljuk, hogy a zsurló gyökerei mindig oly mélyen hatolnak le a talajba, a mely mélyen abban a vízhatlan, kemény, rendszerint agyagréteg fekszik. néha elérik gyökerei az egy söt másfél méter hosszúságot. Ha már most alagcsővezünk, akkor a csöveket igaz, hogy mindig ezen agyagrétegig szoktuk fektetni, ez azonban nem mindenhol fekszik egyenletes mélységben, sem pedig oly sűrűn nem rakhatjuk le a csöveket, hogy közben, földalatti víztartó medencék ne maradjanak s ezek nem elégségesek ugyan arra, hogy meggátolhassák, miszerint a talaj felszíne majdnem teljesen kiszáradjon s kellően megtrágyázva, mindenféle veteményre alkalmas legyen; de elégséges ez arra nézve, hogy a mély gyökerű zsurló benünk kénye-kedve szerint tovább tenyészszék és irtsa maga körül a másnemű növényzetet.

A zsurlónak alapos és céltudatos kiirtására én részemről egy egészen más sokkal olcsóbb módszert tartanék helyesnek, amelyet azonban, hogy teljesen megérthessünk, át kell tennem egy kissé a zsurlók élettanára.

A zsurló elágazó töve, mint megjegyztem, mélyen a föld alatt fekszik és belőle kétféle szár fakad. Az egyik kora tavasszal, április hóban üti fel fejét, színre sárgásbarna, alakja egyszerű, ágatlan, felülete barázdás, belseje üres. A szár csucsán hosszukás tojásdad, tobozalaku termés van, mely pikkelyekből áll s azoknak belső oldalán vannak a sporangiumok vagyis spóratartók.

A zsurlók tudvalevőleg ezek spórák által szaporodnak, amennyiben azokat érett állapotukban ruganyos, tekervényes szálak, az úgynevezett parittyak szórnak szét a tobozról. A spórákból azután úgynevezett előtelep képződik s ebből fejlődik később az új zsurló.

A spórák kihullása után, ez az április óta fejlődött *termékeny szár* elszárad és nem sokára utána megjelenik az általunk már sokkal jobban ismert, zöld színű, fenyűfa alakú, elágazó izelt levélyhüvelylyel körülrakott *terméketlen szár*, a mely azután egész őszig diszeleg, illetve disztelenkedik rétvjainkben.

A leghelyesebb eljárás tehát a zsurló alapos kiirtására csak azon alapulhat, hogy a termékeny szárat lehetőleg megsemmisítsük, a mit legkönnyebben úgy érhetünk el, ha gyermekek által, kik nyomról-nyomra haladnak egy sorban előre, mielőtt a spórák megértek és szétszórattak volna: a tobozokat a szákról letépetjük s lepedőbe gyűjtve elégtjük. A munka ott, a hol a zsurló még nincs tulságosan (40—50 százalékból) elszaporodva, sokkal gyorsabban megy, semmint hinnők.

Ha a tobozok leszedése után a talajt meg is fogasoljuk, akkor azon célt is elértük, hogy a második, vagyis terméketlen szár sokkal később fejlődik, azaz akkor, a midőn a többi fűnemű, különösen némi trágyázás által elősegítve, már elhatalmasodott s megakadályozza a zsurló teljes kifejlődését. Ha ezen

BUDAPEST,

V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

cs. és kir. udvari szállít

kárpitos és díszítő.

KOLOZSVÁR,

Szentegyház-utca 6.

(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktárainban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelű ebédlő, hól, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a leggyorszerűbbtől a legdíszesebb kivittelig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigoruan stílszerű kivitelben.

Lealkalmas kizsgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922.

eljárás két-három éven át ismételjük, úgy bizonyára kiirtottuk a zsurlót.

Ajánlják némelyek a kainint, mint zsurlóirtó trágyaszert, de azt hiszem, hogy ez csak kainin reklám. **Krenedits Ödön.**

Törvényhozás és kormányzati intézkedések Romániában. Gazdakongresszus.

(Gaal Gyula, a földművelésügyi m. kir. miniszter bukaresti gazdasági tudósítójának, jelentése)

A trónbeszéd, melylyel f. é. november 30-án a törvényhozó testület ülésszaka megnyitott, az általa érintett gazdasági kérdésekre vonatkozólag kiállításba helyezte egy törvényjavaslatot, mely a községi fogyasztási illethekek eddig a forgalomra nagyon hátrányos kezelésének módosítását és más alapokra való fektetését célozza, miáltal egyúttal a községek pénzügyi helyzete javítható és állandóbbá tétetné, továbbá egy törvényjavaslatot, mely a legutóbbi időben nagy számban keletkezett községi hitelszövetkezeteket, ugynevezett népbankokat, törvény útján rendszeresen szervezni volna hivatva. Kiemeli továbbá a trónbeszéd az országos pénzügyi kedvező fejlődését és a f. é. kivitel hatalmas lendületét, melyet a konstancai kikötőnél folytatott munkálatoknak és a román államvasutak által kifejlesztett tevékenységnek tulajdonít.

A gazdasági szindikátusok, illetve szövetkezetekre vonatkozólag, melyekre nézve a múlt évi trónbeszéd egy törvényjavaslatot kiállításba helyezte, mely azonban nem nyújtotta be, újabb említés nem tétetik.

Az államháztartás helyzetét mutatja az arról szeptember 30-ikáról (október 13-ikáról) a pénzügyminiszterium által közölt kimutatás.

Az 1901—1902-iki budget év, az első, mely a Sturza kabinet által megállapított, 218,5 millió leivel a bevételben és kiadásban fixirozott budget alapján lezárattott, 21 millió lei felesleggel végződött szemben az előbbi évek zárszámadásaival, melyek közül az 1899—900-iki 25 millió, az 1900—901-iki 27 millió lei deficitet mutatnak fel. A folyó évi 1902—903-iki budget alapján az első 6 hónapban 27 millió lei pénztári felesleg mutatkozik már, a bevételi többlet ezen 6 hónapban szemben a múlt budgetév megfelelő időszakával 23 millió leit tesz ki, és pedig esik ezen többletből a közmunkaminiszteriumra (államvasutak) majdnem 9 millió lei, az indirekt adókra 7,5 millió lei, a közgazdasági miniszteriumra 3,3 millió lei, a direkt adókra 2,2 millió lei, az állami egyedáruságokra közel 2 millió lei, mind oly bevételek, melyek — nevezetesebb újabb adók vagy adóemelések nem hozatván be — a lakosság jólétének gyarapodására mutatnak.

A pénzügyminiszter által a törvényhozás elé terjesztett 1903—904. évi költségelölirányzat ennek folytán, bár a kiadásoknál megmarad az 1901—902. évi normálisnak tekintendő budgetnél megállapított 218,5 millió leinyi összeg mellett, a bevételeket 225 millióval irányozza elő, úgy, hogy a jövő budgetben egy 6½ milliónyi felesleg van kiállításba helyezve, mely, ha a bevételek csak az 1901—902-iki év tényleges bevételeit 236 milliót elérik, 28 millióra is felmenne. A pénzügyminiszter expeozéjában hivatkozik is arra, hogy a rendkívüli kiadások és beruházásoknál a mások e célra felvett kölcsönöket most a pénztári felesleg hivatva pótolni.

Az államkincstár helyzetének illetően alakulása, mely a jelenlegi kormány által

inaugurált pénzügyi politikán kívül az 1901. és 1902-iki kedvező terméseknek folyamánya, kapcsolatban azon körülménnyel, hogy 1900-ban. 1901-ben az ország külforgalmi mérlege aktív alakult át, az ország gazdasági megerősödéséről és fejlődéséről kétségkívül bizonyoságot tesz.

A folyó évi különben rendkívül jó termésből még nem ismeretes az országra kiváló fontossággal bíró tengeri termés végleges eredménye, az azonban úgy látszik mégis nem sikerült oly egészen rosszul, mint várható volt, mert egyes vidékeken a korai tengeri egész jó termést adott, azonban a késői nagyon gyengét és minőségre is silányat.

Az össztermés valószínűen a 20—25 millió hl-t nem mulja felül és így kivitelre nagyon kevés maradna. Minthogy azonban a jobb termések nagyobb részt a nagybirtokosoknál voltak, kik feleslegüket kiviteli célra eladják, a gyenge termés pedig a kisbirtokost sujtotta főleg, kinél a gazdálkodási rendszer a késői vetést szokássá tette, több fog kivitelni valószínűen, mint a mi az ország különbeni szükségletének fedezése után feleslegül maradna és a hiány a falusi lakosságot fogja terhelni, melynek a tengeri a főjeledele.

A folyó évi őszi vetések állapota általában kedvező. A koraiak nagyon jól kifejlődtek és azoknak a november hó közepén bekövetkezett téli időjárás és az ország keleti részében 15 fokot is elért száraz fagy nem ártott, december elejétől fogva pedig sűrű hótakaró fedt azokat. Azonban a késői vetéseknek már inkább árthatott, egy bár nem tekintélyes része az őszi vetéseknek pedig egyáltalán nem volt eszközölhető. Itt is a kár a kisbirtokosé, ki rendszerint különösen a tulajdonképpen Oláhországban csak akkor vet, mikor a nagybirtokosnál elvállalt munkát befejezte és a múlt évben december hó elején még gyakran lehetett ily késői vetési munkát látni. Hogy a tavaszi alászántás szinte megszakítást szenvedett, az kevésbé esik latba, minthogy az úgy sincs általánosan elterjedve.

Azonban ez a korai tél az állatállományra lesz igen hátrányos befolyással. Takarmányról csak igen csekély mértékben történik gondoskodás, különösen a birka, ha az idő félig-meddig engedi, egész télen legelőre jár, minthogy az állatok nincsenek rendes istálló alatt védve, nagyrészt majdnem szabadon teleltetnek; a leginkább szalmából és tengeriszárból álló takarmány mellett; úgy telelnek át jól, ha a tél csak rövid ideig tart, de az ily váratlanul a szokott időnél másfél hóval korábban bekövetkezvén, ha még tartós is lesz az idő és hideg ellen nem védett és elégtelenül takarmányozott állatok egy része el fog pusztulni vagy legalább rendkívül leromlani. Itt is a kár leginkább a kisbirtokost fogja érinteni, miután a nagybirtokosoknál úgy is aránylag csekély az állatállomány és az mégis valamit érdekében.

Az újabb december hó 4-én bekövetkezett nagy hideg és hóvihár következtében Brailából és Galatzból érkezett hírek szerint nagy mennyiségű gabonával megrakott gőzös és uszályhajó a nyílt Dunán jég közé kerülvén befagyott, Brailából azon valószínűen tulzolt hír érkezett, hogy egyedül ott 20 gőzös fagyott be a jég közé. Ha nem következik be gyorsan olvadás, a kereskedelem igen nagy károkat fog szenvedni, a mellett, hogy a vasútvonalaknak majdnem felén a közlekedés a hó miatt be lett szüntetve. A téli időjárás ily nyomatékos és korai beköszöntése folytán az általános figyelem a konstancai tengeri

kikötő felé irányul, mely most hivatva lesz a Dunán megakadt forgalmat lebonyolítani.

A múlt évben, mikor a dunai hajóközlekedés csak rövid ideig szünetelt, még nem volt képes a kikötő különösen a sinhalózat elégtelensége folytán a kiválnalmaknak megfelelni és számos panasz emeltetett e tekintetben, miután az árukkal megrakott vonatok az egész konstanza-csernavodai vonalon ösztetorlódtak. Dacára ennek a múlt évben a konstancai kikötő forgalma tetemesen emelkedett, a behozatalnál az első helyet foglalta el, és a kivitelnél 119,000 tonnáról 214,000 tonnára ment fel, mi azonban a brailai forgalomhoz képest, mely kivitelnél 900,000 tonnán felül volt, még kevés.

Az eredmény meg fogja mutatni, vajjon a folyó évben a kikötőben nagy szorgalommal folytatott munkálatok és a vasúthálózatnál eszközölt újítások a fokozott forgalomra elégségesnek fognak-e bizonyulni.

A nagybirtokosok agrárszövetsége, mely két év óta áll fenn és mely célul tűzte ki magának az ország mezőgazdasági érdekeit előmozdítani és egyáltalán agrármozgalmat indítani, folyó év december hó 27., 28. és 29-ére egy gazdasági kongresszust hívott egybe, melynek tagja lehet mindenki, ki földműveléssel foglalkozik.

A kongresszus elé terjesztett tárgyak a következők:

Első nap: Az állatállomány javítása. Állategészségügyi kérdések. A hadseregnek pótlókkal való ellátása. Kereskedelmi szerződés.

Második nap: A mezőgazdaság javítására irányuló törvények általában s különösen: a mezőrendőrség, egészségügy, ünnepnapok számának megszorítása. A mezőgazdaság és a gazdasággal kapcsolatos iparágak védelme. Vasuton és hajón való szállítás. Dockok ügye.

Harmadik nap: Adók. Kataszter. Hitelintézetek és gazdasági hitelügy. Gazdasági szindikátusok. Gabonakereskedés. Kereskedelmi kamarák.

Ezen roppant kiterjedésű és fontosságú anyagot akarja a kongresszus három nap alatt letárgyalni és pedig nem paralell szakbizottsági ülésekben, hanem egymás után teljes ülésekben.

Ez annál nagyobb nehézségekkel fog járni, miután lévén ez az első ilyen kongresszus, úgy annak előkészítése mint a tárgyalások folytatására nézve a kellő gyakorlottság hiányozni fog.

A közgazdasági miniszterium az ország szarvasmarhaállományának javítása érdekében tett újabb intézkedéseket. Az év elején a kerületi főnökökhöz intézett körrendeletben utasította azokat, miszerint gondoskodjanak, hogy a kerületek és községek bikák beszerzése céljából költségvetéseikbe vegyenek fel bizonyos összegeket és az állami birtokok bérlelt szerződésileg kötelezte, hogy a bérlet területén legelőre járó tehének részére, akár saját állatai, akár a legelőt bérlő kisbirtokosai tenyészbikákat tartsanak és pedig minden 50 tehénre egyet.

Miután a múlt év elején kísérlet tétet Magyarországon a székely-kereszturi kiállítás alkalmával magyar erdélyi fajú bikákat községi célokra venni, azonban csak négy vásároltatott az illető kiküldött által, határozatba ment hogy a köztenyésztésnél csakis földvái fajú bikák fognak használtatni, azaz a magyarral egy törzshöz tartozó Moldvában tenyésztett fajból. E célból felhívás intézte-

Ösmeri ön a legújabb „Kalmár“-rostákat
Lóhere-mag és gabonatisztító gépeket?

Mindezek a gazda legjobb kincskereső eszközei

Bővebb felvilágosítást ingyen és bérmentve ad **KALMÁR ZS. UTÓDA**, rostagyáros Hódmező-Vásárhelyen.

tett az ország összes tenyésztőjéhez, hogy a náluk eladásra felállított tenyész bikákat a miniszteriumnak jelentsék be. Ezen felhívás ugyszólván semmi eredményre sem vezetett, mert azon nem nagy számú tenyésztő, ki az országban van, bika eladásra eddig alkalom nem lévén, nem tenyésztett bikákat eladási célból.

Ezért elhatározta a miniszterium, hogy studinai és lazai mintagazdaságaink, egyelőre csak az első, mely az ország nyugati részében, az úgynevezett Kis Oláhországban van, az ország jobb tenyészeteiből összevásárolt tehennel egy törzsgulyát fog feállítani, melynek célja lenne a köztenyésztés részére moldvai fajú bikákat nevelni és egyúttal a moldvai fajt helyes tenyésztés által javítani, tehát a mezőhegyesi magyar törzsgulyánál követett eljárást utánozni. E célra összevásároltatott eddig egyelőre mintegy 50 darab tehén. Azonkívül az 1900-ban Mezőhegyesen vett üszök és üszőborjúk s azok ivadékai is Studinán tartatván, kísérletek fognak tétetni a magyar és moldvai fajnak keresztezésével is.

A moldvai marhafaj, mely nem nagy, de rendkívül mély és csontos, nagyon munkabíró és edzett, a javítást nagyon megérdemli és helyes tenyésztés mellett annak hibái, mint a mellő részben aránylag gyenge hátsó rész, a rövid és többnyire nem helyesen alakult derék könnyen ki lesznek küszöbölhetők. A tenyésztés vezetése a miniszterium állattenyésztési osztályára van bízva, mely a tett tapasztalatokat évente nyilvánosságra fogja hozni.

Ugyanezen alkalommal újra emlékeztetbe hozza a miniszter az állami birtokok bérlőire nézve előbb említett intézkedését és kimondja, hogy a beszerzendő tenyész bikáknak a moldvai fajhoz kell tartozniuk, három éves koruknak és hat évnél nem idősebbnek kell lenniök és beszerzés előtt a kerületi állatorvos által igazolvánnyal ellátandók és bebélyegezendők. A járási állatorvosoknak egyáltalán feladatává tétetik a köztenyésztésre szolgáló tenyész bikákat időnként megvizsgálni és tapasztalataikról jelentést tenni. Mászt mint moldvai fajú tenyész bikát csakis a miniszter előleges engedélye mellett szabad alkalmazni. Az állami birtokok nagy kiterjedése mellett ezen rendszabály, ha pontosan keresztül vitétik, a köztenyésztésre jó befolyással lehet, azonban az első nehézség, hogy egyelőre oly tenyész bikák, melyek a tenyésztés emeléséhez hozzájárulhatnának, alig kaphatók.

A szarvasmarha Oroszország felé irányuló kivitelének emelkedése és részben a jó termés miatti nagyobb kereslet folytán Moldvában, hol a jármos ökrök majdnem az egész ország részére tenyésztetnek, ezek ára tetemesen felfűzött. Míg előbb 500 frankért is kapható volt a jobb ökr párja, azért mostanában 800 frankot is kellett fizetni, mi a földbirtokosok részéről élénk panaszokra adott alkalmat. Ezen aránylag csekély kivitel is már az igás jószág megdrágulását vonta maga után.

Az állategészségügy állapotáról a belügy-miniszterium által október 31-én (november 13-án) kiadott jelentés szerint a ragadós száj- és körömfájás, mely a hó elején még 14 kerületben és 57 községben, tehát már csak szórványosan uralkodott (2489 drb. beteg állattal) hét kerületben megszűnt és csak hét kerületben 1095 beteg állattal maradt fenn, ezek is mind Moldva északi részében, hová a betegség legkésőbb ért el. Juhhimlő nyolc kerületben 990 állatnál, sertésvész egy községben 19 állatnál, sertésorbánc, mely négy községben volt, csak egyben maradt. Egyéb állati betegség a kimutatás szerint nincs, a lépfene, veszettség és takonykór (utóbbi 80 lónál) következtében fennállott betegségi esetek az állatok elpusztulása vagy kiirtása következtében megszűnvn.

Viszont a román belügyminiszterium tilalmat bocsájtott ki sertésvész miatt sertéseknek egész Magyarországból való behozatalára nézve, minek — kivitelünk sertésekben Ro-

mánia felé úgy sem lévén — további következményei nincsenek.

Ló kivitelünk Románia felé ezen évben újakban örvendetes lendületet vett. Míg az évi kivitel a 90-es években 3000—5000 drb. között váltakozott, 1900-ban 1852 darabra, 1901-ben 1723 darabra ment vissza; az előbbi évben a gazdasági krízis következtében, mely miatt a hadsereg is megszorította a szükségletét, 1901-ben pedig azért, mert a hadsereg részére sok ló (1530 darab) Oroszországból hozatott be. Azonban a folyó év október hó végéig a magyar statisztikai hivatal közleményei szerint már 3342 darab hozatott be, e közt 3111 darab hátas, tehát legfőként a hadsereg részére.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Gyümölcsfák terméketlensége.** Ezen állapot magában véve nem betegség, hanem csak egyik hibája a fáknak, miután túlságos növekedés következtében minden nedv a fába megy és a fa nem hajt gyümölcs- vagy termőrügyeket. Ha e bajon segíteni akarunk, úgy az ok eredetét kell tudni, hogy azután ne alkalmazzunk célszerűtlen dolgokat és ezáltal a bajt még rosszabbra fordítsuk. Az okok, melyet a termelésre elég nagy és erős fák terméketlenségét maguk után vonják, a következők:

1. **Hibás nevelés.** Gyakran történik, hogy a talajt úgy a vetés, mint a faiskolákban friss trágyával trágyázzák. A fák igaz, hogy jól nőnek míg ezen talajban állanak, de ha aztán silányabb talajba jutnak, úgy a növekedésben visszamaradnak, megakadnak, elcsenevészednek és önmaguktól nem nyerhetik vissza a szükséges erőt, melyre a természet céljából szükségük van. Gyakran történik, hogy a fákat nem ültetjük ki és azon helyen maradnak, a hová ültetjük, ilyenek különösen a körtefélék. Nem hajtának oldal, hanem csak gyökereket, melyek nagyon mélyre hatnak és termékeny talaj hiányában kevés táplálékot találnak. Így vesztik el ama előnyt, melyet a szívó és oldalgyökerek nyújtanak és terméketlenek maradnak. Általánosan ismeretes, hogy gyakori átültetés több szívógyökert és korai termékenységet, de ezzel együtt a fa rövidebb élettartamát vonja maga után, míg ellenkező esetben erőteljes növény által későbbi termékenységet és magosabb kort érhetnek el.

2. **Helytelen állóhely.** Különösen a falusi gazdáknál fordul elő, hogy a fák kiültetve igen közel kerülnek egymás mellé. Gyökereik és ágaik kiterjedésében, valamint a termőfa kifejlődésében megakadályoztatnak és a szükséges levegőt és napot mellőzniök kell. Virágzaskor a harmat és eső későn párolognak el, nem termékenyítvén meg a virágokat és így kell terméketleneknek maradniok. Ezen a bajon csak úgy segíthetünk, hogy a gyümölcsöst ritkítjuk, egyik-másik fát kiszedve.

3. **Igen erőteljes, zsiros talaj;** ez az adott kérdésre a tulajdonképpeni válasz, vagyis a gyümölcsfák terméketlenségének oka *ebben* keresendő. Miután e körülmény gyakran a későbbi terméketlenséget idéz elő, mert fölösleges nedvtartalom által, melyet a gyökerek közvetítenek, nem termőhajtást, hanem fattyuhajtást hoz. A termékenységet azáltal mozdítjuk elő, ha a zsiros talajt a fa körül egészen a gyökerekig eltávolítjuk és sovány homokkal vagyis földdel pótoljuk. Továbbá más körülmények is vannak, melyek a fa terméketlenségének okai lehetnek, melyek azonban leginkább túlságos nedvközvetítésből keletkeznek. Ügyes érvágás vagy köpülőzés, a varázsgyűrű s az ágak megkötése és hajlítása által, valamint néhány gyökér visszavágása.

+ **A foxterrier szörhullása.** A divatos foxterrier kutyák egyik kellemetlen tulajdonsága, hogy erősen hullatják a szőrüket. A tulfinomítás által a kutyának bőre nem képes a szőr gyökereit kellőképpen táplálni, a miért is az egyes szőrszálak a bőrből kiválnak és

kihullanak. E baj ellen nincs *gyökeres* gyógyítás. csakis enyhíteni lehet a szőr gyökereinek erősítése s a bőr ápolása által. Mindennapi erős keféléssel a lazult szőrök eltávolítottatnak és hideg fürdetés erősíti a bőrt. Meghűléstől óvni kell a kutyákat, de mindazonáltal nem szabad őket a fürdetés után meleg takaróba göngyölni, mert ez a Priessnitz-féle borogatás hatását idézi elő: megizzasztja a kutyákat, a bőrük meg puhább lesz és a baj csak fokozódik. A hidegfürdő után, (melyet 14 fokig lehet leszállítani, természetesen gondosan hozzászoktatva a kutyákat) melegített homokkal bedörzsöljük és így alaposan leszárítjuk; mert a kendővel való leszárítás után mindég marad még nedvesség a szőrök tövében. Azután mozgást kell nekik engedni. Azonkívül higított francia pálinkával vagy kámforsavval is bedörzsöljük a bőrüket. Továbbá ajánlatos a foxterrierek bőrét naponként a következő folyadékkal megnedvesíteni: egynegyed liter vízben kávéskanálnyi kénvirágot főzünk meg; kihűlés után óvatosan leöntjük a folyadékot üledékéről és ezzel a kenes vízzel nedvesítjük meg a kutyák bőrét.

+ **Öreg tehének tartásának hátrányairól.** Ugyan gyakran találjuk, hogy 10, 12 éves és még öregebb teheneket tartanak. Ez teljesen okatlan. A tuberkulózis (gyöngykór) veszéye a teheneknél az évek számával növekszik. Mennél öregebb az állat, annál kevésbé tudja az eledelt kihasználni, A tejhozadéka az évek számával csökken. A tej minősége is rosszabbodik öreg teheneknél. Értékes tenyészteheneket lehetőleg soká kell kihasználnunk, de általában a leghelyesebb gazdaságilag a tehének jókor történő kimustrálása.

+ **A köhögés** állatoknál természetellenes, rövid kilélegzés, a mit rendszeren mély, erős lélegzés előz meg. A köhögés magában véve nem betegség, hanem csálhatatlan jele a légzőszervek abnormális működésének. Ritkán fordul elő köhögés egészséges teheneknél. A belső bordafalak képződményei vagy a mirigyek elfajulása, vagy megdagadása nyomást idézhetnek elő a tüdőkre és így köhögésnek is lehetnek okai. A köhögés minéműségéből fontos következtetéseket vonhatnak le a tüdőbeteges állapotáról. Tüdőbajos állatok például leggyakrabban reggel az istálló kinyitásánál és így a friss levegő behatolásánál köhögnek. Azután a fekhelyükről való fölkelésnél és a zabálás vagy itatásnál. Ha a köhögés, azaz kísérő jelenség gyors zabálásnál, terhességnél és az állat általános állapotára nem bír befolyással, akkor nem kell további figyelembe részesítenünk.

Fagyott takarmányt semmi esetre sem szabad ilyen állapotban fölhasználni, mert túlságos hidegen jön az állatok gyomrába és hasmenést, kólikát, gyomorhurutot vagy fölfúvódást idézhet elő. fölengedés után néhány órával gond nélkül lehet azokkal etetni. Ha a takarmány fölengedés után napokig fekve marad, fölözslésnek indulnak és semmi esetre sem adandó az állatoknak. Még leforrázott állapotban sem, mert az állatokat megmérgezzük és azok eldöglenek.

Háztartás.

+ **Egyszerű módszer a disznók étvágyának fokozására.** Már sok szaktudós fejtegette a táppor meg más néven forgalomba jött mindenféle gyártmányok használhatóságát. Nem is akarok semmi új, vegyileg előállított szerről beszélni, hanem egy roppant egyszerű háziszert ajánlok és tapasztalatból mondhatom, hogy nagyon ingerli a disznók étvágyát, tehát megfelel rendeltetésének. Nem áll másból — zab és konyhasóból. Egy hordóba, vagy edénybe rétegenként zabot és sót rakunk úgy, hogy egy liter zabra egy marék sót számítottunk; a legfelső réteg só. Már most meleg vízzel leöntjük, hogy ellepje és becsukjuk az edényt. Ha a sós vizet már beitta a zab, akkor készen van a disznócsemege. Hogy mennyire szeretik, láthatjuk abból, hogyha a vályu

lyukban ételmaradék van s ezt a szózabbal behintjük, csakhamar elfogy az egész. Ennek az az előnye van, a mesterséges tápszerek fölött, hogy nagy költségek nélkül, magunk is előállíthatjuk. Tudjuk mit adunk az állatainknak enni és hogy nemcsak ingerli az étvágyat, de valóban tápláló is.

+ **Kávéalja mint, virágrágya.** Kertészek előszeretettel használják a virágrágyaként — különösen a cserépvirágoknál. Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy annak vegytartalma csak 3 % -ban légyeny, 1,8—2% -ban kálium és alig 1/2% -ban foszfor, (száraz állapotában) akkor én abban a nézetben vagyok, hogy pénzért adni semmiesetre sem érdemes, mert pénzért, ha még olyan olcsón kapnánk is meg, sokkal jobb trágyaneműt vagyunk képesek virágjaink számára szerezni; azonban elvitáztatlanul jobb a semminél s igen bölcsen tesszük azért, ha a háztartásunkban megmaradt kávéaljat nem öntjük a szemétre, hanem összegyűjtve megszáritjuk s vagy a földdel keverjük össze, a melyet a cserepekben használni fogunk, vagy pedig a cserép földjének tetejére hintjük azt. Így a mellett, hogy némileg megtrágyáztuk a virágot, egyszersmint igen szép, fekete, az erdei földhöz hasonló szint kölcsönözhetünk a virágoserép földjének, míg másrészt, ha a föld tetejére hintünk belőle réteget, akkor meg éppen igen szép szint nyerünk s a mellett, hogy öntözés közben a rétegen átszűrődő víz némi trágyázó hatással bír: még azon előnyünk is meg van, hogy a kávéréteg nem engedi egyhamar elpárologni a vizet a cserép földjéből, hanem az mind leszivódik a gyökerekhez s teljes mennyiségében a növény táplálására szolgál. A kávé aljának értéke, vegyi tartalmát tekintve s más trágyaneművel összehasonlítva, nem igen ér meg többet métermázsánként 3 koronánál. K. O.

EGYLETI ÉLET.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmánya f. évi január 14-én ülést tartott.

Elnökölt: Cs. Szabó József egyleti elnök.

Előadott: Tokaji László egyli titkár.

Jelen voltak: Báró Bánffy Ernő alelnök, Molnár Sándor jogtanácsos, br. Mannsberg Sándor, Deák Ignác, Jakab László, Eöry Tivadar, Nagy Dezső es dr. Szentkirályi Ákos igazgatóválasztmányi tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri br. Mannsberg Sándor, Nagy Dezső és Eöry Tivadar tagokat.

Megelőző ülés jegyzőkönyve felolvasatván — jóváhagyó tudással vétetett.

Az évi rendes közgyűlés ideje április hó 5-én délelőtt 10 órára tűzött ki. E közgyűlés alkalmából fog megejtetni a hároméves tisztújítás is.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylet idei állatkiállításának díjaira a választmány 200 korona segélyt szavazott meg.

A Temesmegyei Gazdasági Egylet átiratát, mely a műtrágya-kartell elleni közös akcióra szólítja fel az E. G. E.-t, választmány, véleményadás végett, átteszi az E. G. E. védnöksége alatti „Erdélyi Kereskedelmi Társaság”-hoz.

Az állatkiállítási helyiségek felmerült át-helyezésének ügyét választmány szintén tárgyalta s e kérdés végleges megoldása céljából az állatkiállítási szakosztály végrehajtó-bizottságának összehívását határozta el, mely után a váronak való viszony rendezése lehetővé fog válni.

Igazgató-választmány elhatározta, hogy Kolozsvárt, a tél folyamán, az intelligens gazdaközönség számára magasabb szaktudományi előadásokat rendez. A tervezet elkészítésével és a kivitellel az elnökséget és dr. Szentkirályi Ákos gazd. tanint. igazgatót bizza meg.

Egyleti titkár indítványára elhatározta

a választmány, hogy egy eladó és az egylet céljainak megfelelő városi beltelek megvétele iránt a szükséges előintézkedéseket megteszi s erre az elnökséget felhatalmazta.

Ugyanő jelentést tesz az egylet 12-5 holdas belső telke parcellázásának jelen stádiumáról. Ülés a jelentést helyeslő tudással veszi.

Új tagok felvétele s egy pár kisebb adminisztratív ügy letárgyalása után elnök az ülést bezárta.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetés megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Lapunk XXXV. évfolyamának megindulásával fölkérjük mindazokat, a kik előfizetésüket nem újították meg meg, hogy az előfizetési díjat kiadóhivatalunkhoz küldjék be, nehogy a lap szétküldésénél fönnakadás álljon be.

— **A baromfitenyésztők küldöttsége a miniszternél.** A „Baromfitenyésztők Országos Egyesülete” küldöttsége f. évi január hó 10-én tisztelgett **Darányi Ignác** földmivelsügyi miniszternél azon célból, hogy az új egyesület iránt továbbra is jóakarátát, erkölcsi és anyagi támogatását kikérje. **Lippich Gusztáv** főispán egyesületi alelnök vezette a küldöttséget, melynek tagjai a következők voltak: **Pirkner János** ügyvezető alelnök, **Bujanovics Gyula**, **Vásárhelyi László**, **Rubinek Gyula** képviselő, **Dr. Rodiczky Jenő** cs. és kir. asztalnok, **Pálóczi Horváth István**, **Koppély Géza** nagybirtokosok, **Szilassy Zoltán** az „OMGE” titkára, **Serfőző Géza** a Pestvármegyei Gazdasági Egylet és **Laehne Hugó** az Aradvármegyei Gazdasági Egylet igazgatója, valamint **Polónyi Manó** nagytenyésztő. A küldöttség szónoka beszédet intézett a miniszterhez, kiemelve, hogy a „Baromfitenyésztők Országos Egyesülete” nevében jelent meg a küldöttség a miniszternél, mint földmivelségünk atyjánál, hogy őt az egyesület támogatására fölkérje. Szónok hangsúlyozza, hogy bár a „B. O. E.” még alig egy év előtt alakult, annak dacára már is kézzelfogható eredményeket tud fölmutatni. További jelentékeny eredményeket azonban csak úgy tud majd elérni, ha a miniszter is támogatja. Ezen beszédre **Darányi** miniszter a következőkben válaszolt: Elismeri a baromfitenyésztés fontosságát, ámbár lehet oly hangokat is hallani, melyek e kérdést alárendeltnek tartják. Ezen téves felfogás ellen azonban küdenünk kell, mert a baromfitenyésztés a kül-államok elzárkozó kereskedelmi politikájuk mai korszakában még egyike azon kevés termelési ágaknak, melyet az értékesítés szempontjából is nagy mértékben fejleszteni és tökéletesíteni lehetséges. Ha pedig e téren oly egyéniségek vállalkoznak önzetlen tevékenységre, mint a kik a tisztelgő egyesületet képviselik, a fentjelzett célt az *arra egyedül hivatott és alkalmas társadalmi működéssel tényleg el is fogják érhetni.*

— **Lenvetőmag beszerzése.** A földmivelsügyi miniszter a jövő évi vetés céljára 10 vagon eredeti orosz és 5 vagon hazai utántermésű lenmagot szerzett be, amely a következő áron és feltételek mellett kerül kiosztásra: A lenvetőmag kedvezményes vételára Budapest, Nagy-Tany, Szepesolaszi vagy Székelykeresztur vasúti állomásokról 85 kg.-os hordónként vagy 85 kg. os zsákonként a következő

	eredeti orosz mag	utántermésű mag
egy hordó vagy zsák	25	15
további 9 hordó vagy zsák	35	20
további 15 hordó vagy zsák	45	25

Vagyis huszonöt hordó avagy zsákot kitvő megrendelésnél: az első hordó (zsák) 25, illetőleg 15 korona, további kilenc hordó (zsák)

35 (20) korona, ezután következő tizenöt hordó (zsák) 45 (25) korona áron szállítatik hordónként avagy zsákonként. Megrendeléseknek 25 hordót (zsákot) meghaladó része csak abban az esetben vétetik figyelembe, ha a megrendelési határidő leteltével a 25 hordónál (zsáknál) kisebb mennyiségre történt megrendelések kielégítése után még marad felesleg. Ez esetben is azonban a huszonöt hordót (zsákot) meghaladó mennyiség a teljes beszerzési áron és pedig az orosz eredeti vetőmag 50 koronával, az utántermelt mag pedig 35 koronával számíttatik a szétküldési állomásokról szállítva. Az egy hordó illetve zsákos tételek teljesen bérmentve küldetnek, nagyobb küldeményeknél a szállítási költség a megrendelőt terheli. A lenvetőmag kiosztására a földmivelsügyi miniszter rendelete értelmében **Füredy Lajos** gazdasági vándorszaktanár ellenőrzése mellett a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.) foganatosítja. Vetőmagra való jelentkezések 1903. évi január hó 31-ig tehát közvetlenül a nevezett szövetkezethez intézendők. A jelentkezések alapján a szövetkezet értesíti a feleket a rendelkezésre bocsátható mennyiségről s a vételár előzetes beküldése, illetőleg annak utánvételezésére való felhatalmazás beküldése ellenében a kívánt mennyiséget útnak indítja. Az egy hordó- illetve zsáktételek vételárának befizetésére az illetékes gazdasági egyesület, vagy járási főszolgabírói hatóság szavatolása mellett a szövetkezet 1903. évi szeptember hó végéig halasztást enged, ezen határidőn túl azonban követelését a szavatoló irányában öt százalék kamat és költségek felszámítása mellett érvényesíti.

— **Az állattenyésztés országos érdekeinek támogatása.** **Szász István** kolozsvári m. kir. állattenyésztési kerületi felügyelő a következő körlevelet intézte a községi előljáróságokhoz: „A földmivelsügyi Minister úr ő nagyméltósága 112260 - IV.2./1902. szám alatt kiadott magas rendeletével az állattenyésztés országos érdekeinek támogatására, az 1903. évben költségvetésileg rendelkezésre bocsátott 2,000.000 korona hitel felhasználását szabályozni méltóztatván, mihez tartás és tájékozás céljából a vezetésemre bízott kolozsvári kerülethez tartozó Kolozs, Maros-Torda és Torda-Aranyos vármegyék összes községi előljáróságaival az alábbiakat kívánom közölni.

A felügyelőség saját hatáskörében engedélyez a hozzá megfelelően felszerelt kérésekkel forduló községeknek az illetékes vármegyei állattenyésztési szabályrendeletekben előírt fajtához tartozó *tenyészbikákat és tenyészkanokat 15—20%-ig terjedhető árkedvezményvel és három félév alatti részletfizetés ellenében.* Ennek magasabb árkedvezmény a fent hivatolt magas rendelet értelmében jövőre egyáltalán nem adható.

Miután azon tapasztalatra jutottam, hogy egyes községi előljáróságok még ma sincsenek kellőleg tájékozva az állami közvetítéssel beszerezhető kedvezményes áru apaállatok beszerzési módzatairól, szükségesnek látom erre való tekintettel az alábbiakat közölni.

A községi előljáróság által szabályszerűen felszerelt és a felügyelőséghez benyújtott kérésre a felügyelőség azonnal engedélyezi a kérelmezett tenyészbikát avagy tenyészkanat és kiküldi az erre vonatkozó *kötelező nyilatkozatot*, mely okmány megfelelő bélyeggel, községi pecséttel és aláírásokkal ellátva haladéktalanul visszaküldendő a felügyelőséghez. A nyilatkozat vétele után amennyiben a községi előljárósága nem jelölte volna meg már kérésének benyújtása alkalmával azon tenyészetet a honnan hiányzó apaállatját beszerezni óhajtáná, a tenyészbikákra vonatkozólag (akár szarvasmarha, akár bival) a felügyelőség jelöli meg azon tenyészeteket, a melyekből a község kiküldöttjei szabadon választhatják ki szükségelt bikájukat, a kanok pedig rendszerint minden további nélkül megküldetnek kedvezményes szállítási díjtételek mellett a legközelebbi vasúti állomásra, valamely állami vagy birneve-

sebb magán tenyészetből. Az általunk kiosztott kedvezményen kívül *egy év tartamára* mindennemű elhullás és kényszervágás eseteire *biztosítva vannak*.

Tenyészkosok kedvezményes áron való engedélyezése szintén a felügyelőség útján, de minden esetben a Minister ur Ó nagyméltóságához címezve kérelmezendő és megjelölendő az obajtott kedvezmény nagysága, mely azonban 30%-nál magasabb nem lehet, valamint a kívánt kosok színe és fajtája.

A *baromfitenyésztés* emelése céljából plymouth és langshan kakasok osztatnak ki, de csak oly községbe, hol az összes tenyésztők elhatározzák magukat ezen tenyésztési ág nemességére és a kapandó fajkakasokért cserében felajánlják jelenlegi közönséges kakasaikat.

Végül *községi ménék* ugyancsak kedvezményes áron osztatnak ki, részletfizetés ellenében mind azon községeknek, melyek ezek iránt a felügyelőség útján a Ministeriumhoz folyamodnak. Ily irányú kérések a vármegyei lótenyésztési bizottság elnöke által láttamozandók.

Megemlítendőnek tartom még, hogy mindazon vidékeken, ahol valamely állatfaj tenyésztésének különös felkarolása mutatkoznék indokoltnak nemcsak apa, de anyaállatok (tehének, kocák, anyajuhok) állami támogatás mellett való beszerzésére is megadja a módot a magas földművelésügyi kormányzat az ugynevezett *Országos állattenyésztési alap útján*, melyből 4—5 év alatt visszafizetendő 4%-os kölcsönök mérhetők a fent megjelölt célra. Erre vonatkozólag egyes felmerülő esetekben a részletes felvilágosításokat készséggel adjuk meg.

Oly előnyök és kedvezmények ezek, amelyek folytán méltán elvárhatjuk, hogy a községek igyekezni fognak azokat kihasználni és az *1894-ik évi XII. t. c. valamint a vármegyei állattenyésztési szabályrendelet* által előírt anyaat állat létszámának megfelelő számú apaállatokat, saját jól felfogott érdekükben ezen az uton fogják beszerezni.

Megjegyezzük azonban, hogy tekintettel a rendelkezésünkre bocsátott hitel korlátolt voltára, csak azon irányú kéréseknek tehetünk eleget, amelyek megfelelő időben és legkésőbb március hó végéig nyújtatnak be.

— **A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán** az 1902—903. tanév második felére a beiratások f. é. január hó 10—17 ig tartanak. Január hó 18—25-ig írásbeli kérvényre a tanártestület, ezen határidőn túl a földművelésügyi m. kir. miniszter adhat engedélyt a beíratásra. A rendes hallgatók beíratási díja 4 korona, a tandíj pedig félévenként 30 korona.

— **Gazdák figyelmébe!** A közeledő idény beálltával van szerencsénk a t. c. gazdaközönség becses figyelmét felhívni, hogy lóhere és lucerna magvakat: lóheréből tisztán háromszéki, elsőrendű, lucernából is a legjobb minőségűeket arankamentesítve, ólomzárólva árusítunk. Ezen kívül foglalkozunk répamagvak eladásával, melyek ugyancsak az eredeti legjobb forrásokból származottak. A midőn becses megrendeléseiket kérjük, egyben tudatjuk, hogy kívánatra mintával szolgálunk és az árakat esetről-esetre tudatjuk. — *Az Erdélyi Gazdasági Egylet védnöksége alatt álló Erdélyi Kereskedelmi Társaság.*

— **Gazdatisztek nyugdíja.** *Válasz L. E. nek:* Ad. 1. A nyugdíjbiztosításba a törvény szerinti fölvehető nemcsak a gazdatisztek, hanem földbirtokosok, haszonbérletiek is. A rokkantság megállapítása természetesen orvosi vizsgálat alapján arra fog irányulni, hogy a tag eddigi munkásságát képes-e folytatni, vagy nem.

Ad. 2. A nyugdíjbiztosítás csoportjánál az a 35 éven aluli tag, aki 10 évi díjat viszszaemlőleg egyszerre befizeti, a kedvezm-

nyekben tehát a halál esetén a családnak fizetendő segélyben csak akkor részesülhet, ha belépése után még legalább 3 éven át fizette a tagsági díjat.

Ad. 3. Az 1000 K. jutalom mindenképen csak 65 éves korban kapható meg.

Ad. 4. Aki 1—2 évig már tag volt, az is élvezheti a több év visszafizetésének kedvezményét.

Ad. 5. A II. fejezet 2. c. alatt közlöttek-nél több halálesetre nem biztosítható, mert az intézmény főcélja a nyugdíjbiztosítás.

Válasz Sz. K.-nak: Bejelentését továbbítottuk az igazgatóságához s annak rövid időn való elintézése várható.

Válasz F. I.-nak: Mihelyt a rokkantság megállapított, a díjfizetés kötelezettsége megszűnik, s ha a törvényben kikötött várakozási idő eltelt, a nyugdíj esedékessé válik; ha még nem telt el, a díjak visszafizettetnek.

Válasz E. L.-nak: Magán-uton adtunk választ.

Válasz E. Á.-nak: Szabályzatot küldtünk. Egyéb választ levélileg adunk.

— **Lovak vasúti szállítása.** A földművelési m. kir. miniszter az 1900. évi XVII. t. c. végrehajtása iránt kiadott 1900. évi 95.000. sz. itteni rendelet 155. §-ának a lovak, szamarak és öszvérek állatorvosi vizsgálatára vonatkozó részét, a m. kir. pénzügyminiszter urral egyetértőleg hatályon kívül helyezte s ehhez képest kizárólag csakis a magyarországi belforgalomban (Horvátszlavonországi kivételével) vasúton vagy hajón szállítandó lovak, szamarak és öszvérek vasúton vagy hajóra való felrakása alkalmával állatorvosi vizsgálat alá nem veendő.

— **Tenyészállatárverés.** A *kolozsvárdi m. kir. állami ménesgazdaság* tisztavérű magyar erdélyi fajta tenyésztéséből 1903. évi január hó 28-án *Tordán* tartandó árverésen eladásra kerül 8 drb. kisorolt illetve számfelteti tehén és 19 drb. 1—3 éves üsző.

Az árverés föltételei a következők:

1. A kikiáltási áron felül a legkisebb ígérés 5 korona lehet.

2. Vevő tartozik minden egyes megvett állat után 4 korona darabpénzt és III ad fokú nyugtábelvéget fizetni.

3. A megvett tenyészállat a legrövidebb idő alatt átveendő és elszállítandó, esetleg vevő veszélyére nyolc napig itt hagyható, nyolc napon felül a takarmányozás önköltségén felszámíttatik.

4. Vasúton szállítandó tenyészállathoz — a mérsékelt szállítási díj elnyerhetése végett — szállítási igazolvány adatik. Kívánatra a tenyészállat vasútra rakását a ménes gazdaság intézősége eszközölteti.

— **Fölhívás.** *Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület tisztelettel kéri jól tagjait, hogy az 1902. évről esetleg hátralékos és az 1903. évre szóló tagsági díjakat e hónap folyamán fizessék be az egyesület pénztárához, Kolozsvár, Erdélyi Bank.*

— **Minta-baromfitelep Kolozsvármegyében.** Érdekes és hasznos mezőgazdasági vállalkozásról szereztünk tudomást, mely a nálunk még eléggé elhanyagolt baromfitenyésztésnek a vidéken nagy lendületet adhat. *Ösv. Ferenczy Józsefné* urnő korpádi birtokán minta-baromfitelep létesül kapcsolatosan galambtenyésztéssel. A galambok a budapesti galamblovészeti társulatnak lesznek eladás végett szállítva. A baromfitenyésztésnél legnagyobb súly tojástermelésre és tenyész apa-állatokra lesz fektetve. Sikert kívánunk a vállalkozáshoz.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olesó jelzőlog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

Erdélyrészi piaci ár- és terméstudósítások.

(A beküldött különtudósítások nyomán összeállította: az Erdélyi Kereskedelmi Társaság.)

Kolozsvár, (jan. 15.) *Gabonaárak:* buza I. r. q. 16 k., II. r. q. 14 k. 80. f., rozs I. r. q. 12 k., II. r. q. 11 k. 20 f., tengeri I. r. q. 11 k. 60 f., II. r. q. 11 k. 20 f., zab I. r. q. 10 k. 60 f., II. r. q. 10 k. 40 f. *Zöldség, vetemény stb.:* rizs kg. 34 f., gyöngykása kg. 36 f., borsó kg. 38 f., lencse kg. 46 f., paszuj kg. 20 f., köles kg. 30 f., burgonya hl. 9 k., bors kg. 2 k., hagyma kg. 22 f., fohagyma kg. 32 f.

Vetőmagvak. (*Mauthner Ödön tudósítása.*) *Vöröshermag.* (Lóhermag.) A lefolyt héten a gazdák részéről, kik főleg legelsőrendű nagyszemű minőség után érdeklődtek, igen élénk volt a kereslet, miért is az ily minőségű lóhermagára — már a csekély készletek miatt is — egy kissé emelkedett; és pedig 1—2 koronával 50 kg.-ként. Franciaország ismét nagyobb mennyiségeket ajánl Németországnak, hol ezen ajánlatokat a magyarországiakkal szemben előnyben részesítik és pedig azért, mert bár a minősége nem oly jó, mint a magyar lóheréé, de az árjegyzések jóval alacsonyabbak. *Lucernamag,* Francia és Olaszországból sűrűn érkeznek az ajánlatok. A francia áru minősége alsórendű, míg az olaszé igen szép, világos-sárga és nagyszemű, miért is Olaszországnak az idén nagy lucernamag kivitele van. Békésmegeből érkezett hírek szerint a lefolyt héten ott néhány nagyobb tételt vettek meg Ausztria számára, 60—62½ koronáért 50 kg.-ként. *Takarmányrépamag.* A fogyasztók már nagyon érdeklődnek, minél fogva már nagyobb mennyiségek adtak el. *Biborhere.* Egy nagyobb arankamentes tételt a külföldnek adtak el. *Baltacim.* Az árjegyzés változatlan, de a csekély termés által igazolt magasabb árakat a fogyasztók csak nehezen fizetik meg. *Muhart és bükkönyt* ajánlanak, de a túl magas követelés következtében nem volt érdemleges forgalom.

Fegyverek nyersárúért 50 kg.-ként Budapest: Vöröshere . . . 62—76 kor.
Lucerna . . . 55—63 >
Muhar . . . 9½—10½ >
Baltacim . . . 12½—14½ >
Bükköny . . . 7—7½ >

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselesége Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcsön összegére nézve **az Erdélyi Gazdasági Egylet** bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviseleségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémméltványok

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJD

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona a mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Tümpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati munkával, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtiszt állást keres.

2. 36 éves nő, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algyógyi földműves iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtiszt állást keres — Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtiszt állást keres.

6. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nő, jelenleg az állattenyésztésben egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

7. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsátja kívánatra a titkári hivatal.

8. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves családos egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok kezelője.

9. Gazdatiszti állást keres 24 évi gyakorlattal bíró 43 éves egyén, aki jelenleg is egy 3000 holdas birtok bérője.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvár, Petőfi-utca 7.)

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület felhívja tagjainak figyelmét azokra az alább felsorolt kedvezményekre, melyeket egyes lapok, cégek és intézetek a tagoknak és az egyesületnek nyújtanak.

* * *

I. Lapok:

„Ujság“ Politikai napilap. Megjelenik Kolozsvárt. Előfizetési ára egy évre 24 kor. Tagjainak 20 kor.

„Egyetértés.“ Politikai napilap. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ár tagoknak 40 k. helyett 28 k.

„Magyar Hírlap.“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten, 28 k. előfizetési áról 10 % ot ajánl az egyesület részére.

„Pesti Napló.“ Pol. napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ár tagoknak 28 k. helyett 24 k.

„Vasárnapi Ujság“ képes hetilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési áról 10% kedvezmény a tagoknak.

„Budapest“ képes politikai napilap, megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 24 k. helyett 18 kor.

„Üstökös“ képes élelapp. Megjelenik Budapesten. Előfizetési ára tagoknak 16 k. helyett 12 k.

„Magyar Bazar“ divatlap, megjelenik Budapesten, előfizetési ára tagoknak 24 k.

A kedvezményt adó lapokra a tagok kedvezményes áron a titkári hivatal útján fizethetnek elő.

II. Cégek:

Első Magyar Általános Biztosító Társaság a bevallási díjösszeg után 5% -ot a tűz-, 4% -ot a jégbiztosításnál az egyesület javára ad a tagok által eszközölt biztosításoknál.

Calderoni és Tsa Bpest, váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, stb. Árjegyzéki árából tagoknak 10%.

Groág Lipót és Fia Budapest, Váci-körút 43. uri és női fehérnemű kereskedése tagoknak 10%.

Glass és Tsa Budapest, Múzeum-körút 5. Uri divatáru kereskedés, tagoknak 5%.

Elsinger M. és Fial Budapest, Mária-Valéria-utca 10. tagoknak ad ponyvánál 10%, zsákoknál 3%.

Brüner Testvérek lámpaáru gyár, Budapest, Koronaherceg-utca 3. Tagoknak 10%.

Dona Döme és Tsa papírkereskedés, Budapest, régi posta-utca 6. Tagoknak 5%.

Alkalmazást keresők

Magasabb képzettségű gazdasági

főtiszt,

30 éves (2 helyen szerzett) gyakorlattal ajánlkozik

jószágművezetőnek,

jószábigazgatónak,

esetleg: uradalmak üzemterveinek kidolgozását is elvállalja.

Javadalmazást % -ban is elfogad.

Kaucióképes, munkabíró és jel nleg is állásban van.

Bővebb felvilágosítást **komoly reflektánsnak:** a szerkesztőség ad. (982)

32 éves nős gazdatiszt, **jó bizonyítvánnyal rendelkező,**

ki több évig egy nagyobb gazdaságot önállóan kezelte,

önálló gazdatiszti állást keres,

bármikor elfoglalhatja.

Czím a kiadóban. (971.)

Ügyes főkertész

a ki a kertészet összes ágazataiban jártas s úgy a korai konyha kertészetben Gomba Spárga, Annasz, Gyümölcsfák Rózsa tenyésztésben, valamint a virág és szőnyeg kertészetben sok évi gyakorlattal bír, azonkívül ügyes csokorkötő, állást keres azonnal nagyobb uraságnál, vagy mint vezető nagyobb haszonkertészethez fizetéssel ajánlkozik. Szíves ajánlatok alulírott címére kéretnek, a ki az utiköltségek megtérítése esetén kívánatra személyesen is jelentkezik, **Paradelszer**

István főkertész Budapest, Kelenföld, Hunyadi János forrás. 978.

Ispáni, magtár kezelő felhívja figyelmét azokra az alább felsorolt kedvezményekre, melyeket egyes lapok, cégek és intézetek a tagoknak és az egyesületnek nyújtanak.

István főkertész Budapest, Kelenföld, Hunyadi János forrás. 978.

István főkertész Budapest, Kelenföld, Hunyadi János forrás. 978.

István főkertész Budapest, Kelenföld, Hunyadi János forrás. 978.

István főkertész Budapest, Kelenföld, Hunyadi János forrás. 978.

István főkertész Budapest, Kelenföld, Hunyadi János forrás. 978.

Házvezetőnőt keresek.

Csakis teljesen megbízható, tisztességes, értelmes, kötelességtudó, szorgalmas, jómodoru, kellemes megjelenésű, 30 év körüli nők pályázzanak. Szükséges, hogy kitűnően tudjon főzni, konyhakerészetben, tejkezelésben és baromfityénységben teljesen jártas legyen. Évi javadalmazás 480 koronára. Sajátkezűleg írt folyamodványhoz arckép melléklendő. Cs. L á z á r L á s z l ó, L a p u s n y a k. u. p. Hunyad-Dobra. 980.

Különlélek.

Eladó birtok!

Székelyföld legszebb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal levélileg is tudat. 915.

Budapest, 1902. két I-ső díj

Általánosan elismert gyorsfejlődésű elsőrendű 2—3 éves

magyar tenyész-bikák

500 kor.-tól 1500 koronáig.

— Kaphatók: —

Gr. Teleki Arvéd úr

drassól urad.intézőségénél

Ugyanott kapható:

koránérő, bőtermő,

súlyos, fehér

Duppai zab,

Ló-bab,

Tavaszi bükköny,

Prairie tengeri,

Székely tengeri

Jutányosan eladók:

— Százados —

marhamérlegek,

1500 kg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér —

hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlyllyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

ócska marhamázsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett. (947)

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

400—600 holdas

birtokot jó lakással és gazdasági épületekkel keresek bérbe; azonnali vagy Szt.-György napi átvételre. Czime a kiadóhivatalba. 977.

Eredeti

Rambouillet

kosok

mindenkor nagyobb mennyiségben, dús választékban kaphatók:

Gróf Herberstein Alb.

uradalmi igazgatóságánál

STRILEK, Morvaország.

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálitója és az aranykoronás kereszt birtokosa.

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlet

Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. (815.)

A VIZÖZÖN

valamint az összes bibliai történetek a világ teremtésétől a mai napig befoglaltnak a most megjelent **Verses Szentírás**ban. Ára — 2176 oldal négy kötetben — 9 korona 60 fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalában Egerben (Heves megye.) — Ugyanaz egy kötetben 10 korona 40 fillérért kapható. 949.

Dr. Horváth Miklós ur

harasztosi gazdaságában egy hold föld

piros-fűz-termése

eladó.

Kosárfonásra igen jó.

Ugyanott: 200 q. hópehely-burgonya

eladó.

Értekezni lehet: **Elekes Árpád** gazdatisztnél,

Harasztos.

Vasúti áll.: Aranyos-Gyóres.

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje

Kolozsvárt, Kultorda-u. 48.szám. Telefon 85.sz.

Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. (464.)

Nagy képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB
JÓZSEF, GOLDZIHNER IGNÁC, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti: (156)

MARCZALI HENRIK.

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műemlékkel, 60 színes műlappal, 50 történeti
térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás. A magyar tudomány nyujta a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásműveléssel a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műemlékekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója, barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat,
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek,
irodalmi intézet részvénytársaság

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Megjelenik tizenkét
kötetben

famentes, tehát soha meg
nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívüli díszes félbőr-
kötésben, bőrháttal és
vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-
egy kötet jelenik meg.

Megjelenik
füzetes kiadásban is
240 füzetben.

Több füzet semmiképp sem
lesz.

Hetenkint egy füzet fog
közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára:
30 kr.

A füzetes kiadásban
díszes bekötési táblák
szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető

a) Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben
minden rendes hazai könyvtáránál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával;
a) kötetenként utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések helyi könyvkereskedőkhöz vagy alólírt
kiadókhöz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust

vagy
mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala:

BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi
párisi világkiállításon

Grand Prix-vel kitüntetett

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czimem: (968)

Vodicka F. földbirtokos
Smrztiz, (Hanna)

Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)

a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 560 első díj!!!

Évi gyártás kb. 60,000 Alfa-Laval separator.

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

(973).